

*Шишкіна Валерія Сергіївна,
студентка, спеціальність «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Науковий керівник: Івченко Богдана-Юлія Володимирівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

МІЖНАРОДНІ САНКЦІЇ ООН: ПРАВОВА ОСНОВА ЗАСТОСУВАННЯ

Міжнародні санкції як інструмент регулювання міжнародних відносин знаходять своє правове обґрунтування не лише у внутрішньому законодавстві окремих держав, а й у нормативно-правовій базі міжнародних міждержавних організацій. Діяльність міжнародних організацій охоплює широкий спектр питань, що стосуються різних сфер суспільного життя, починаючи від економічної і закінчуючи сферою охорони здоров'я. Зважаючи на значну кількість держав-учасниць, нормативно-правове регулювання функціонування міжнародних організацій має характеризуватися підвищеним рівнем жорсткості та чіткістю процедур. Це також зумовлено ключовою роллю, яку міжнародні організації відіграють у забезпеченні стабільності глобальних процесів, включаючи підтримку міжнародного миру та безпеки. Серед усіх міжнародних міждержавних організацій особливе місце займає ООН, яка є найбільшою та найвпливовішою глобальною інституцією.

ООН, як правонаступницю Ліги Націй, було засновано 24 жовтня 1945 р. З моменту свого заснування ООН стала ключовим регулятором у більшості сфер людської діяльності, зокрема й у застосуванні міжнародних санкцій. Основні положення щодо санкцій закріплені у Статуті ООН, зокрема в його статті 41. Вона визначає, що Рада Безпеки ООН уповноважена запроваджувати заходи, не пов'язані із застосуванням збройної сили, для виконання своїх рішень. Вона також може закликати держави-члени ООН до їх реалізації [2]. Під зазначеними «заходами» маються на увазі міжнародні санкції, що підтверджується переліком можливих обмежень у кінцевій частині статті. До таких заходів належать часткове або повне припинення економічних зв'язків, транспортного та комунікаційного сполучення, а також повний розрив дипломатичних відносин.

Окрім Статуту ООН, у рамках зазначеної міжнародної організації існують також інші міжнародно-правові акти, що є фундаментальними для застосування міжнародних санкцій. До їх числа належать резолюції Ради Безпеки ООН, яка, як найбільш впливовий орган ООН, має безпосередню здатність впливати на глобальні процеси. У резолюціях цього органу найчастіше знаходить відображення реакція міжнародного співтовариства на світові події. Зокрема, їх можна розглядати як складову нормативно-правової бази для застосування санкційного механізму. Наприклад, у резолюції 2199 (2015) Ради Безпеки ООН визначено деякі сфери застосування санкцій та заходи, ухвалені щодо них, серед яких торгівля нафтою, охорона культурної спадщини, банківська діяльність, обіг зброї та суміжні галузі, замороження активів тощо [1, с. 3–7].

З огляду на глобальну значущість ООН та її вагомий вплив на світові політичні й економічні процеси, можна висунути гіпотезу щодо практичної ефективності санкційних механізмів, які вона впроваджує. Ці механізми ґрунтуються на чітко визначеній нормативно-правовій базі, імplementовані у національні правові системи держав-членів та охоплюють широкий спектр сфер застосування. Водночас аналіз сучасних міжнародних процесів свідчить про те, що санкційні заходи ООН, подібно до її миротворчих операцій, не завжди демонструють належну ефективність. Це може бути зумовлено не лише своєрідною «застарілістю» самої міжнародної організації, а й комплексом об'єктивних факторів, що впливають на реалізацію санкційного механізму в умовах сучасних глобальних викликів.

Література:

1. Resolution 2199 (2015): adopted by the Security Council at its 7379th meeting, on 12 February 2015 // Official document of the United Nations Security Council. 2015. №2199. 7 p.
2. United Nations Charter: adopted on June 26, 1945 (San Francisco, USA) // Official UN website [Електронний ресурс]. URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.